

ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Προοίμιο

Η σύσταση Κώδικα Δεοντολογίας της έρευνας για την επιστήμη της Λογοθεραπείας, προέκυψε από τη δέσμευση της Επιτροπής Δεοντολογίας να διευκολύνει το έργο των εμπλεκομένων σε ερευνητικά προγράμματα παραθέτοντας κανόνες ρυθμιστικούς, διασφαλιστικούς και καθοδηγητικούς.

Ευελπιστούμε πως η παρούσα έκδοση θα αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια της επιστημονικής κοινότητας λειτουργώντας ως αρωγός στις ερευνητικές διαδικασίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Άρθρο 1

Σεβασμός και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κάθε μορφής ζωής.

Οι ερευνητές δεσμεύονται από τις γενικά αναγνωρισμένες αρχές προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ισότητας, της προστασίας της δημόσιας υγείας και της προστασίας του παιδιού και των ευαίσθητων ομάδων.

Άρθρο 2

Υπευθυνότητα/ Ευθύνη του ερευνητή

Η ερευνητική δραστηριότητα στην Λογοθεραπεία πρέπει να διενεργείται με απόλυτο σεβασμό στην αξία του ανθρώπου, του περιβάλλοντός του, της κείμενης νομοθεσίας και του φυσικού περιβάλλοντος.

Οι ερευνητές οφείλουν να μεριμνούν για την υπεύθυνη ενημέρωση του ευρύτερου κοινού σχετικά με τους στόχους και τις ερευνητικές διαδικασίες (όπως μέθοδοι συλλογής δεδομένων κλπ.) του εκάστοτε ερευνητικού προγράμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Άρθρο 3

Προστασία προσωπικών δεδομένων

Οι ερευνητές υποχρεούνται να διασφαλίζουν πλήρως την προστασία των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων κατά τις διαδικασίες επιλογής και αξιολόγησης/εξέτασης των υποκειμένων.

Οι ερευνητές απαιτείται να εκτιμούν κατά τον σχεδιασμό του ερευνητικού πρωτοκόλλου το βαθμό στον οποίο η δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων μπορεί να βλάψει την κοινωνική ή οικογενειακή υπόσταση των συμμετεχόντων, την δυνατότητά τους να αναζητήσουν εργασία, την κάλυψή τους από ασφαλιστικές εταιρείες, ή ακόμα και την νομική τους υπόσταση.

Άρθρο 4

Διαχείριση προσωπικών δεδομένων

Οι ερευνητές οφείλουν να λαμβάνουν γραπτώς την συγκατάθεση των συμμετεχόντων για τη συλλογή και ανάλυση των δεδομένων.

Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να μπορούν να αποφασίζουν πώς και πότε θα χρησιμοποιηθούν τα προσωπικά τους δεδομένα, ή αν αυτά θα δημοσιοποιηθούν.

Οι ερευνητές υποχρεούνται να ακολουθήσουν σχεδιασμό σύμφωνα με τον οποίο θα διατηρηθούν εμπιστευτικά τα δεδομένα των συμμετεχόντων (π.χ. ορισμός gatekeeper, κωδικοποίηση, ασφαλής αποθήκευση των δεδομένων, έλεγχος των προσώπων που έχουν πρόσβαση στα δεδομένα, αφαίρεση των στοιχείων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για αναγνώριση των συμμετεχόντων κατά την ανάλυση ή δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της μελέτης)

Σε κάθε περίπτωση, η συλλογή και διαχείριση προσωπικών δεδομένων διέπεται από την σχετική νομοθεσία (Άρθρα 9 και 19 του Συντάγματος)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΗ

Άρθρο 5

Στα πλαίσια ερευνητικών προγραμμάτων που αφορούν στην επιστήμη της Λογοθεραπείας, οι ερευνητές απολαμβάνουν την συνταγματικά κατοχυρωμένη ελευθερία της έρευνας.

Οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να προασπίζουν την έρευνα στην οποία συμμετέχουν ή την οποία διενεργούν ατομικά, από οποιεσδήποτε πολιτικές, ιδεολογικές, θρησκευτικές, ρατσιστικές, ή άλλες πιέσεις και παρεμβάσεις.

Οι ερευνητές οφείλουν να γνωρίζουν και να δημοσιοποιούν τις πηγές που τους εξασφαλίζουν τα οικονομικά, χωρικά ή άλλα μέσα για την έρευνά τους. Κρίνεται δε, αντιδεοντολογικό και επισύρει κυρώσεις η αποδοχή όρων που διακυβεύουν την ελευθερία τους κατά το σχεδιασμό, τη διεξαγωγή και τη δημοσιοποίηση της έρευνάς τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΗ

Άρθρο 6

Προσβασιμότητα αρχείων

Ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή των ερευνητικών προγραμμάτων οφείλουν να ακολουθούν τους κανόνες της επιστημονικής τεκμηρίωσης.

Ο ερευνητής, η ερευνητική ομάδα ή/ και ο ερευνητικός οργανισμός οφείλουν να επιτρέπουν την πρόσβαση στα προκύπτοντα από το ερευνητικό πρόγραμμα αποτελέσματα και όχι μόνο σε όσα επιβεβαιώνουν την αρχική υπόθεση της έρευνας.

Άρθρο 7

Κυρώσεις

Η κατασκευή και η παραποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων θα επισύρει κυρώσεις από την Επιτροπή Δεοντολογίας.

Δύναται να υπάρξει έλεγχος και σχετικές ποινές σε περίπτωση οικειοποίησης μέρους έρευνας ή/ και αποτελεσμάτων που προέκυψαν από έρευνα άλλων ερευνητών, αλλά και ερευνητών της ίδιας ομάδας.

Άρθρο 8

Αρχείο

Κάθε ερευνητής οφείλει να τηρεί πλήρες αρχείο για όλα τα στάδια της επιστημονικής έρευνας, ώστε να καθίσταται εφικτός ο έλεγχος, χωρίς αυτό να διακυβεύει τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ

Άρθρο 9

Σχέση μεταξύ των μελών της ερευνητικής ομάδας

Η σχέση μεταξύ των ερευνητών, οφείλει να διέπεται από ισοτιμία και αλληλοσεβασμό. Έχοντας ως στόχο την πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση του προς διερεύνηση ερωτήματος/ερευνητικής υπόθεσης, θα πρέπει να μοιράζονται τις γνώσεις και τις συλλεγόμενες πληροφορίες/ δεδομένα και να προάγουν την μεταξύ τους καλή συνεργασία.

Άρθρο 10

Σχέση μεταξύ επικεφαλής και μελών της ερευνητικής ομάδας.

Οι επικεφαλής της εκάστοτε έρευνας οφείλουν να οργανώνουν την επιστημονική ομάδα, παρέχοντας έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωση σχετικά με τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των μελών, ώστε να εξασφαλίζεται εποικοδομητικό περιβάλλον.

Θα πρέπει επίσης να αναδεικνύουν με ακρίβεια τα στοιχεία των μελών της ερευνητικής ομάδας, αναγνωρίζοντας την ατομική συμβολή των μελών της επιστημονικής ομάδας σε κάθε περίπτωση, δημόσια ή

ιδιωτική, σε προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση, σε επιστημονικές δημοσιεύσεις και σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση είναι αυτό δυνατόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ (ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ)

Άρθρο 11

Ενημέρωση των συμμετεχόντων για την ερευνητική διαδικασία/πρωτόκολλο

Πριν από κάθε δοκιμασία ο ερευνητής οφείλει να ενημερώνει γραπτώς τους συμμετέχοντες σχετικά με τον σκοπό της έρευνας, την αναμενόμενη διάρκειά της και τις προβλεπόμενες διαδικασίες.

Θα πρέπει οι συμμετέχοντες να έχουν λάβει γνώση σχετικά με τα κίνητρα για τη συμμετοχή τους, τα ενδεχόμενα ερευνητικά οφέλη, τα όρια της εμπιστευτικότητας, τα άτομα με τα οποία μπορούν να έρθουν σε επαφή για τυχόν ερωτήσεις σχετικά με τα δικαιώματά τους ως συμμετέχοντες, το δικαίωμά τους να αρνηθούν την συμμετοχή τους στην έρευνα ή να αποσυρθούν από αυτή μετά την έναρξη, τις επιπτώσεις που ίσως έχει η άρνηση ή η απόσυρσή τους και τους παράγοντες που ίσως επηρεάσουν την προθυμία τους να συμμετέχουν στην έρευνα, όπως οι πιθανοί κίνδυνοι, η ταλαιπωρία ή τα δυσμενή αποτελέσματα.

Άρθρο 12

Συγκατάθεση των συμμετεχόντων στην έρευνα

Έχοντας ενημερώσει τους συμμετέχοντες στην έρευνα (βλ. Κεφ. 6ο, Άρθρο 11ο), ο ερευνητής οφείλει να λάβει γραπτώς και ενυπόγραφα την συγκατάθεσή τους.

Άρθρο 13

Ρόλος κηδεμόνα

Όσον αφορά στην περίπτωση που ο ίδιος ο συμμετέχων αδυνατεί να συγκατατεθεί (λόγω ανηλικού ή παθήσεως), την γραπτή συγκατάθεση δίνει ο ασκών την κηδεμονία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Άρθρο 14

Γενικά

Στην περίπτωση διεπιστημονικής έρευνας θα πρέπει να διασφαλίζονται όλα όσα διατυπώνονται σε όλα τα Κεφάλαια και τα Άρθρα του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 15

Η ανάθεση μέρους των εργασιών μιας έρευνας σε ερευνητές άλλων ειδικοτήτων τελεί υπό την ευθύνη και επίβλεψη του επιστημονικού υπεύθυνου της έρευνας.

Άρθρο 16

Υποχρέωση υπευθύνων

Σε περίπτωση που έχουν οριστεί περισσότεροι του ενός υπεύθυνοι, κάθε ένας χωριστά οφείλει να τηρεί και να εφαρμόζει όλα όσα ορίζονται από τον παρόντα Κώδικα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Άρθρο 17

Σε περίπτωση καταγγελίας για παράβαση του Κώδικα Δεοντολογίας της έρευνας, καλούνται ο καταγγέλλων και ο υπεύθυνος της έρευνας σε απολογία γραπτή και προφορική ενώπιον της Επιτροπής Δεοντολογίας. Σε περίπτωση σοβαρών παραβάσεων του Κώδικα Δεοντολογίας της έρευνας, ή μη συμμόρφωσης του/ των υπευθύνων, η Επιτροπή Δεοντολογίας δύναται να εισηγηθεί την διακοπή της συνεργασίας στην Επιτροπή Ερευνών, κατόπιν ενυπόγραφης γραπτής καταγγελίας. Η Επιτροπή Ερευνών εν συνεχεία δύναται να γνωμοδοτήσει σχετικά και να αποφασιστεί η διακοπή ή μη της συνεργασίας με τον Σύλλογο.